

IRISH SOFT COATED WHEATEN TERRIER

RASEHISTORIE

Irish softcoated wheaten terrierne eksakte opprinnelse er ukjent. Besøkende på gamle utstillinger på Irland nevner terriere i alle størrelser og farger. På 1800-tallet ble det på folkemunne snakket om en mellomstor lys hvete farget terrier rundt Limerick og Corkdistriktet. Man spekulerer på om wheaten terrieren er en tidlig forgjenger til irsk terrier og kerry blue terrier. Irish softcoated wheaten terrieren var den siste av disse nært beslektede hundene som ble anerkjent av den Irske Kennelklubben (1937).

Irish softcoated wheaten terrieren har holdt til på gårdene i Irland i uminnelige tider. Den ble holdt som vakthund for hjem og buskap, til utryddelse av rotter og mus og til jakt på kaniner, rev, grevling og oter, og den var en meget hardfør hund. Den var også en hen given hund som varmet sin eiers føtter.

Når wheaten terrieren fikk sitt gjennombrudd på gårdene i Irland, var måten å drive landbruk på ganske forskjellig fra i dag. Bøndene produserte alt det på gården som de trengte for å overleve. Det var en typisk flerbruksdrift, med mange forskjellige dyr og de dyrket både gress, poteter, korn, frukt og bær. Ved siden av drev de jakt på småvilt som kaniner o.l.

I slike omgivelser trengtes en allsidig hund. Den skulle brukes som gjeter, være vakthund og holde skadedyr unna avlingene; den skulle gjøre nytte for seg på jakt og i tillegg være nøysom i matfatet. Ingen små krav til en hundeskrott, men det stopper ikke her.

Ingen på gårdene i eldre tider, verken i Irland eller andre steder, hadde tid til å trene og dressere noen hunder. Det hunden skulle gjøre, det måtte den gjøre av seg selv. Beskyttelsesinstinktet den hadde over flokken, skulle gjøre at den forsvarte småfeet mot alle angrep. Men det vanskelige var at hvis hundene var for hissige ville de angripe sau som kom i nærheten av sauene om det så var naboens sauer eller unger som forvillet seg inn.

Derfor fikk man frem i wheaten terrieren dette edle gemyttet som gjør at selv om den vill ofre alt for å beskytte hjemmet, oppfatter den alle som venner helt til det motsatte er bevist.

Selv om hunden skulle være en aktiv jakthund og utrydde skadedyr på gården, kunne den ikke være så vill av seg at den drepte hønsene og gjessene.

Med disse kravene på seg ble wheaten terrieren avlet frem, og den fungerte så godt at de overlevde som de irske bøndenes gårdshund i mange tiår. Det var faktisk omleggingen av landbruket som tilslutt tok wheaten terrieren ut av arbeidet. Når man gikk over til ensidig drift av for eksempel sau, som man da holdt i kjempestore

flokker, trengte bonden mer en hund som var god til å samle sau, i motsetning til å gjete og drive dem; da ble wheaten terrieren utkonkurrert av den mye mer spesialiserte Border Collien.

Irish softcoated wheaten terrieren var avholdt for sitt overlegne gode gemytt, sin nøysomhet og at den ikke bjeffet i utide.(Den var krypskyterens beste venn). Bare de friske og lettvalpede tispene gikk i avl.

SLIK ER EN IRISH SOFT COATED WHEATEN TERRIER

ADFERD/GEMYTT

Wheatengemyttet er helt enestående, og kombinerer en terriers livsglede og intelligens med en arbeidshunds stedighet. Flere generasjoner avl foretatt av irske bender med tanke på kameratskap og arbeidskapasitet har gitt rasen en utmerket genbase for gemytt. Wheaten terriere er livlige, kjærlige, følsomme hunder som lærer fort og glemmer sent. De er ivrige etter å tilfredsstille sine eiere og er derfor veldig lette å dressere.

Mens de er mer enn villig til å tilgi familiens feil har de vanskelig for å glemme hvis de blir mishandlet. De er familiehunder som knytter seg heller til hele familien enn til et bestemt familiemedlem. En wheaten er rask og våken, og vil bjeffe når noen kommer til døren; men den er klok nok til ikke å bli en evig 'bjeffer'.

Den elsker å ha det moro, og mange wheaten tar med seg sin glede over lek og leker langt inn i alderdommen. Den kan være sta og er lettest dressert ved å bruke en stødig, fast, men kjærlig hånd og ved å stadig gi hunden bekræftelse på ønsket oppførsel.

I kontrast til mange andre terriere søker en wheaten ikke etter krangel. Men mange, særlig hannhunder, har en velutviklet eiendomssans og vil sikkert advare andre hunder som 'går over streken'. En bra wheaten er nøye med å vurdere nye situasjoner, men dette skyldes forsiktighet, ikke frykt. En wheaten skal ikke innlede en krangel, men når den først er truet skal den ikke vike tilbake. Det er med gemytt som med andre egenskaper, det finnes variasjoner innen rasen. Noen hunder er mer livlig, andre mer tilbakeholdende. Noen er utadvendt, det er disse som hilser og slikker, mens andre er mer rolige men allikevel viser stor hengivenhet. De fleste viser stor kjærlighet til barn, som de lett tar kontakt med.

Helse

Irish softcoated wheaten terrieren skal være og er tvers igjennom en sunn hund. De fleste problemer kan avverges gjennom å gi hunden et godt stell. En hund i god

kondisjon får sjelden skader og sykdommer i skjelett, sener og muskler. Å gi hunden ormekur en gang i året, er en selvfølge, også det å revaksinere hunden for smittsomme sykdommer, sånn som valpesyke, hepatitt, kennelhoste og parvo. Øynene og ørene bør inspiseres regelmessig, selv om det er sjelden wheaten terrieren har problemer med infeksjoner der. Noen hunder har tannstein, den kan skrapes bort med en spesiell tannsteinskrape. En velstelt, sunn og veltrimmet hund med glansfull pels, frisk ånde og pene manerer er ønskemålet for de fleste av oss. Men bak dette skinnende ytre og indre ligger det betydelig arbeide og innsats fra oss hundeeiere.

Hofteledds dysplasi (HD)

Dette er en sykdom som forekommer hos en rekke raser, heldigvis er wheaten terrieren nesten helt forskånet for HD. Det har begrenset seg til noen enkelttilfeller hvert AT. HD forårsakes av mange gener, hvor miljøet også har stor betydning. Selv om sykdommen er sjelden på wheaten, ber man unngå at eventuelle arveanlegg sprer seg. Det anbefales å hoftefotografere avlsdyrene og at oppdretterne tar hensyn til dette i avlssammenheng.

Nyresykdom

Nyresykdommene PNP (progressiv nefropati) PLN (protein losing nefropati) PLE (protein losing enteropati) forekommer på rasen. Det gjøres store anstrengelser i Norge og i resten av verden for å eliminere disse sykdommene. I Norge har vi hatt 2-3 tilfeller i året. Situasjonen i Norge synes pr. i dag ikke å være alvorlig.

Hudproblemer

Noen wheaten kler seg mer enn hva som er normalt. Man har lett for å sette diagnosen allergi når hunden får hudproblemer, men det er bare et fåtall av de testede wheaten som viser seg å ha noen form for allergi. Å fastslå eksakt hva årsaken til hudproblemer kan være, er ofte vanskelig, men man må være klar over at hundepelsen ikke er selvrensende. Vi må bade og stelle pelsen hvis hunden skal trives og vi skal orke å ha den i hus. Skitne hunder lukter! Dødt pels og flass gir kløe og hundirritasjon.

BRUK HELE HUNDEN!

En hund som kun får luftetur morgen og kveld rundt kvartalet blir ingen lykkelig og sunn hund. Vi må både stimulere hjernen og muskler. Wheaten terrieren er en fabelaktig hund å bruke i agility, lydighet, bruks, jakt, en wheaten kan anvendes til mye. Den er pigg og våken, som gjerne lærer seg nye ting og deltar i alle mulige aktiviteter.

Wheaten er både rask og lærevillig, men man får ikke noe gratis. Erfaringer med wheaten er at de egentlig blir fort lei det de holder på med. Det er derfor viktig å huske på at man ikke nitrener med hunden i lange perioder. Agility skal alltid være morsomt for hunden og det skal ikke brukes tvang, NEI eller Fy på trening eller konkurranse. Dette høres kanskje ikke riktig ut for de som har sett en konkurranse hvor det av og til gjaller NEI!!! mellom veggene. Dette kan bare forsvares med en desperat forer som prøver å stoppe hunden for den hopper over feil

hinder og blir disket. God biter og masse ros hører agility til. Vær også klar over at dette er en sport hvor skader kan forekomme, husk på å forebygge dette med oppvarming av hundene før man setter i gang med trening. Kanskje ekstra viktig om vinteren hvis det blir mye venting i minusgrader

WHEATEN TERRIEREN SOM GÅRDHUND

At wheaten terrieren egentlig er en gardhund vet de neste, men er det noe igjen av den hunden som en gang ble avlet frem på den irske landsbygda? Hvordan fungerer wheaten terrieren som gårdshund i dag? Dette lar vi Bjørn Våde få svare på. Han er sauebonde på Vestlandet.

For et og et halvt år siden fikk vi vår wheaten-valp, Erina, hjem. Helt ifra den første tiden fulgte hun med oss i alle gjøremål på gården. På denne måten fikk hun vende seg til dyrene.

Hun ble fort venner med sauene, men lærte seg også at de kunne være ganske lumske.

Inne hos hønsene var det som regel matrester å finne og kaninene hadde en laglig størrelse til å kunne plages, men så var de jo så forban i raske da!

Hele vinteren fulgte hun oss daglig i fjøset. Også når lammene kom i april var Erina med. Så når sauene slapp ut igjen om våren, gikk hun blandt dem som en av flokken. Men en ting skilte, det merket vi med en gang. Erina vil ha kontroll. I lange tider kan hun sitte oppe i bakken og se ned på de beitende sauene. Hun vil vite hvor alle er. Får vi besøk, så hilser hun på gjestene, full av glede, og går de ned på bøen til sauene, følger hun med, logrende og glad, men det er tydelig å merke at hun sin overstrømmende glede også vil ha kontroll over gjestene.

I begynnelsen av juni tar vi sauene med tilfjells. Flere ganger om sommeren er vi oppe og ser til dem og gir dem salt. Erina er selvfølgelig med. Hun er glad for å treffe sauer, men treffer vi noen av våre egne, så er det ikke måte på gjensyn glede. Hun kjenner dem igjen med en gang. Erina har aldri gjort utfall mot noen av dyrene på gården. Hvis eks, døren til hønsehuset står åpen, vil nok noe hønsematen forsvinne, hønene vil hun ikke røre. Men under slåttten flyr Erina etter slåmaskinene og dreper nådeløst alle mus som dukker opp.